

ATIF KUJUNDŽIĆ, književnik

POETIKA CRNO BIJELIH MOGUĆNOSTI

u povodu samostalne izložbe fotografija Milana Latinovića - BKC Tuzla

Milan Latinović, /Medeno polje, Bosanski Petrovac, 1933., profesionalno i s kreativnim uklo-
nom, fotografijom se bavi duže od 50 godina. U nivou tehničkog postignuća i rezultata istin-
ski znalac, Latinović je svoj inventivni poticaj i kreativni impuls razvija unutar crno -bijele foto-
grafije i naslanja na čovjekov odnos prema svijetu i zadatost čovjekovog mjesta u okruženju.
Na fotografijama Milana Latinovića čovjek živi u svijetu koji mu je suprotstavljen i nenaklonjen
bez ostataka. O tome u jednakoj mjeri svjedoči Latinovićev odabir motiva, ali i nedvosmislena
odabranost motivom njega kao fotografa. Naime, i najveća koncentriranost na odabir motiva,
biva i transformira se u odabranost motivom, jer prvotni impuls dolazi iznutra i tek: pronalazi
svoju potvrdu i postvarenje u vanjskom svijetu.

Latinovićeva bavljenje fotografijom, u tom smislu, sudbinski je uvjetovano.

U produžetku, možemo reći kako Latinovićeva fotografija i njezina nominacija, /a: nomen est
omen/, opstaju unutar krajnje i isključivo ljudskih kategorija i bez nastojanja relativiziranja ili
pronalaženja opravdanja ili, nekog drugog nivoa funkcioniranja znaka. Tako, nominacija
postaje reliktom oporog realizma u ljudskom životu i dokazom krajnje unutarnjeg, osobnog
doživljaja na fotografiji. Naime, isušeno, skoreno i raspucano blato/ilo, Latinović nominira kao
Žeđ, što čovjeku ispred fotografije ili slike u prirodi i nije asocijacija, već sušiti realitet. Na gru-
dvama zdrobljene i isušene zemlje sjedi čovjek u crnom, zagledan u nepoznatu daljinu, a nje-
govo golo/izbrijano tjeme, dobija cjelovit i podudaran smisao u nominaciji Monah, pa biva
pečatom isposništva u teškom radu na škrtoj zemlji i neizvjesnosti svake, pa i Božije nagrade.
Dakle, Milan Latinović, nedvosmisleno, nominira svoje fotografije s namjerom da u njima iden-
tificira krajnje osobno osjećanje i viđenje svijeta. Kako je u okviru ove postavke, dominantno,
riječ o crno - bijeloj fotografiji, u poziciji smo razabrati karakteristike koje na fotografijama Mila-
na Latinovića opstaju i bivaju konstantama njegovog fotografskog bavljenja/izraza. Riječ je
o analognoj fotografiji i nesumnjivoj naklonjenosti krupnozrnastim teksturama negativa i po-
zitiva koje kazuju sve u rasponu od bijelog do crnog, ali uvijek i o promišljeno, obavezno insta-
liranim akcentima čisto bijelog, koje na fotografijama funkcionira kao pečat i ovjera au-
tentičnosti njihovoga sadržaja. Akcenti bijeloga, Latinoviću služe i da bi stvorio vrlo čvrstu
kompoziciju koja djeluje uravnoteženo i smirujuće, koja potiče na razmišljanje o protjecanju
vremena.

U istom znaku, javljaju se i Latinovićevi portreti, ljudska lica su sušto, uhvaćeno i u čovjeko-
vom osjećanju odraženo vrijeme. Orlovski vidik - u moru bijelih oblaka plove crni vrhovi brda.
Proleće - je oranje volovskom zapregom s kolima u prvom planu, ali i bjelina snijega na padini i
bijeli trag mlaznjaka u nebu. Ustvari, bjeline na fotografijama Milana Latinovića su akcenti koji
dovršavaju prizor, sliku.

Nekoliko izloženih kolor fotografija, sugeriraju nam Milana Latinovića kao snažnog i raskoš-
nog vizuelnog lirika. Takve su fotografije: portret žene i panorama Vranduka /1966./. Etc.

Fotografija Milana Latinovića je konstanta svjetlosnih vrijednosti uhvaćenih i ovjekovječenih
fotografskim aparatom u novijem vremenu razvoja fotografije u Bosni i Hercegovini, a na na-
čin, da zatvara prostor misaono i refleksivno produbljenog viđenja, ustvari, klasičnog bavljenja
fotografijom.